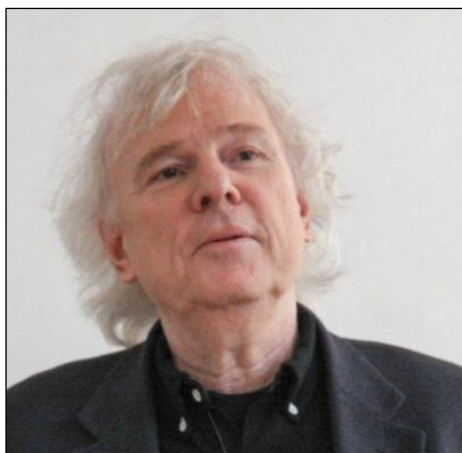

Teme de actualitate prezentate in mod stralucit de Andy Markovits la JCC Timisoara

De Getta Neumann

Cei prezenti la conferinta tinuta de [Andrei Markovits](#) la Comunitatea Evreilor din Timisoara au fost entuziasmati de ocazia de a asculta expozeul unui profesor universitar si carturar de renume despre o problematica alarmanta. Noi, cei putini care l-am cunoscut de copil, eram fericiti sa intalnim un prieten din copilarie, plecat de la Timisoara la varsta de 9 ani.

In activitatea lui de politolog si sociolog, Andy s-a indreptat spre teme, ca de pilda antiamericanismul si antisemitismul, care il afecteaza in mod personal. Le-a tratat nu numai cu acuratete si temeinicie stiintifica, ci cu pasiune, cu convingere launtrica. Tocmai aceasta incarcatura emotionala intensifica puterea sa de a capta atentia, de a convinge, de a te face sa gandesti si sa pricepi mai rapid. Andy ne-a redat intr-o forma succinta, simplificata tezele expuse pe larg in cartea sa de mare succes si tradusa in mai multe limbi,

[*Uncouth Nation : Why Europe dislikes America.*](#)

Cu toate ca in anii '60 si '70, discursul de empatie fata de cei slabi, cei defavorizati a condus daca nu la disparitia, in orice caz la condamnarea unanima a prejudecatilor legate de nationalitate, minoritati, femei, homosexuali sau handicapati, ideile preconcepute legate de SUA infloresc in continuare si nu sunt intampinate de oprobiul opiniei publice. Aceasta atitudine fata de americani este singura forma de xenofobie inca admisa in societatea occidentala. Afirmatii de genul "Americani sunt grasi, prosti, inculti, aroganti, superficiali" nu necesita o justificare in Europa de Vest si sunt acceptate ca adevaruri axiomatice.

Profesorul Markovits sustine ca aceste judecati nu au nicio legatura cu ce **face** America, adica actiunile statului in domeniul politic, economic sau ecologic, ci cu ceea ce **este**, cu trasaturi nationale si modele de comportament specifice. Din acest moment, judecatile devin pre-judecati si stereotipuri, ca toate generalizari pronuntate despre o categorie de oameni.

Cum se explica aceasta ? Una din cauzele evidente pare sa fie reactia elementara umana fata de cei puternici si bogati, aversiunea fata de *Mr. Big*. Dar asta nu explica tot. Disprețul pentru tot ce e american dateaza deja din secolul 18, cand Marea Britanie si Franta erau puteri mult mai importante decat SUA. Statele Unite ale Americii au fost fondate de europeni, imigrati din diverse motive, ca o

republica, - negatie a monarhiei si aristocratiei - , ca un stat in care autoritatea este ancorata in cetateni, nu in rege. Prin urmare, de la bun inceput, civilizatia si cultura americana au fost si sunt considerate ca ne-aristocratice, fara trecut si traditie, materialiste si dominate de interese comerciale. Termenul "americanizare", adica introducerea unor valori americane in economie, arta, film, sport sau obiceiuri alimentare, are o conotatie pejorativa si sugereaza invazia unei culturi vulgare, straine de rafinamentul european. Este remarcabil ca anti-americanismul este cel mai raspandit in cercurile intelectuale si in mediile din aripile de extrema stanga si dreapta din spectrul politic european. "Les extrêmes se touchent", a spus Andy pe un ton amar.

Eu insami am trait tragedia din 11 septembrie 2001 la Boston. Din nou acasa la Geneva, am fost socata de editia dupa catastrofa a saptamanalului local, *L'Hebdo*. Pe coperta se intindea fotografia cu turnurile lovite, cateva minute inainte de a se prabusi, cu titlul cu litere uriase : *Ils ont osé* (Au indraznit). Combinatia dintre *indrazneala*, adica curajul de a sfida o putere superioara, implicit aroganta, si World Trade Center, centru financiar, simbolul dominatiei finantei americane, sugera, in mod cert, consternarea in fata actului fara precedent, dar si un fel de respect apreciativ fata de cei, evident, mai slabi, care s-au incumetat sa infrunte pe cei puternici, sa ii loveasca in esenta lor, pe teren propriu. Cele 3.000 de victime nu au meritat sa fie mentionate pe prima pagina, nici stupoarea si durerea unui intreg popor.

Dupa o scurta perioada de simpatie si solidarizare cu Statele Unite, au urmat ani de critica acerba a politicii externe din perioada George W. Bush. Andy a accentuat in timpul conferintei ca anti-americanismul nu trebuie confundat cu dezaprobarea unor demersuri ale guvernului american, asa cum nici antisemitismul ne se suprapune unor critici la adresa guvernului israelian. O atitudine critica fata de politica oricarui stat si guvern este legitima. O dovada ca anti-americanismul persista independent de politica americana este [Obamamania](#), analizata de Andy Markovits si Ruth Hatlapa. Admiratia si pasiunea pentru presedintele american, afirma autorii, nu numai ca nu sunt incompatibile cu anti-americanismul, ci sunt inca o marturie a opiniei negative a europenilor despre americani. In ciuda evidentei, Obama a fost perceput ca profund ne-american, cu afinitati cu cultura, finetea, "charme"-ul, superioritatea morala a europenilor, in contrast cu vulgaritatea americanilor. Entuziasmul pentru presedintele Obama a putut asadar sa convietuiasca foarte bine cu disprețul pentru cei care l-au ales.

Evreii sunt adesea "pusi in aceeasi oala" cu americanii, ne-a spus Andy. Lipsa de radacini si simtul pragmatic si comercial sunt identificate ca elemente comune. Ambele natiuni reprezinta schimbare si modernitate, care dintotdeauna au inspirat teama, iar statul Israel fata de populatia palestiniiana joaca rolul de *Mr. Big*. Antisemitismul, alimentat in ultimii ani si de islamisti, cat si antisionismul, - a nu se confunda cu critica vizand actiuni ale guvernului israelian -, merg mana in mana cu anti-americanismul.

Subiectul este vast, expertiza profesorului Markovits enorma, conferinta ar fi putut continua timp de ore, dar am intrerupt dezbaterile ca sa le continuam in cerc restrans, degustand un bufet cu specialitati romanesti-israeliene care a castigat aprecierea si laudele tuturor. La buna noastra dispozitie contribuia si ideea ca anul viitor, Andy Markovits ar putea sa vina din nou la Timisoara.

O conferinta care a starnit interes

De Luciana Friedmann

Articol aparut in *Realitatea evreiasca*, pagina 11

http://www.fcer.jewishfed.ro/public_html/downloads/realitatea/RE386-387.pdf

Fotografii de la conferinta

Foto : Liviu Gordea

<https://plus.google.com/photos/102933001133634706661/albums/5755730413248390721?authkey=CJT15-Sq6rnofw>

si dupa

<https://plus.google.com/photos/102933001133634706661/albums/5755744285376089601?authkey=CIzcqcadzofwEw>